

Presentació

Il·lustració 1. Ubicació actual de la Bandera de Sant Medir al Museu de Sant Cugat

D'acord amb el que es va acordar el dia 28 de setembre de 2012 al Museu de Sant Cugat, el grup Techné va iniciar les tasques d'investigació per a l'elaboració d'una rèplica de la bandera de Sant Medir de la Colla Regalèssia de Sant Cugat.

El tret de sortida definitiu es va produir el desembre de 2012, quan l'Ajuntament de Sant Cugat va aprovar el projecte i el grup Techné, després d'efectuar una prospecció de matèries primeres, engegava el dispositiu de construcció de la rèplica.

El projecte presentava un grau de dificultat elevat d'una banda, a causa del valor sentimental, religiós, etnològic, documental i històric de la peça original; d'una altra, de la impossibilitat de trobar materials de la mateixa qualitat i, finalment, de la pèrdua de la tradició de confeccionar banderes en el territori català.

Efectuar la rèplica de la bandera implicava investigar en la metodologia i l'ofici de la construcció de banderes i altres peces d'aquesta mena.

Tot i això, el grup Techné va dur a terme el projecte amb tot el respecte i dedicació que mereixia l'objecte original, que va ser restaurat al Centre de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya i posteriorment donat a l'Ajuntament de Sant Cugat per part de la Penya Regalèssia i dipositat i exposat al Museu de Sant Cugat.

Il·lustració 2. La Bandera de Sant Medir al CRBMC

En la realització d'aquest projecte van intervenir cinc membres del grup Techné: Antoni Bargalló, Isabel Bargalló, Montserrat Bargalló, Camino Cadenas i Carme González.

Dades d'identificació de l'objecte

Objecte	Bandera
Localització	Museu de Sant Cugat
Tècnica	Mixta
Cronologia	Segle XX (1946)
Autor	Desconegut
Dimensions	160 cm i 155cm X 130 cm (el component tèxtil de la bandera) 276 cm X 3 cm de diàmetre (el pal de fusta més la terminal metàl·lica que s'utilitza per a lligar les corbates commemoratives)

Anàlisi preliminar de l'objecte original

L'observació preliminar de la peça original va posar de manifest l'existència de problemàtiques de conservació molt concretes que dificultaven l'ús de la bandera antiga i que calia evitar en la nova:

- Els materials de construcció de l'objecte són poc resistents a les possibles inclemències climàtiques en el moment d'exhibició de la bandera durant les aplecs de Sant Medir. (És especialment fràgil el medalló central pintat a l'oli)
- La diferent naturalesa i comportament dels materials utilitzats per a la construcció de la bandera fa que la peça presenti problemes d'estabilitat dimensional i de retibats entre els diferents components.
- El pal de fusta dificulta el transport i emmagatzematge de l'objecte.

Aquestes problemàtiques i les possibles solucions són les que s'han tingut en compte per als criteris d'actuació en el projecte de creació d'una rèplica el més aproximada possible a la bandera original.

- Per construir la rèplica de la bandera vam decidir utilitzar materials afins que no presentin problemes de diferència de comportament, en el cas dels teixits vam pensar en matèries sintètiques que no donin problemes d'encongiment i estabilitat dimensional i que suportin les inclemències del temps.
- Per al pal de la bandera vam considerar que el millor era cercar una barra telescòpica que es pugui plegar quan no es faci servir la bandera.

Mètode d'actuació

- El medalló central, pintat a l'oli és l'element més important de la bandera, per tant, calia cercar una forma de reproducció que seguís els criteris d'estabilitat dimensional i afinitat de matèries utilitzats per a la resta d'elements de la bandera.

L'elaboració d'una rèplica de la bandera de Sant Medir va constar de les següents operacions:

1. Tasques de mesura, anàlisi i calc dels components de la bandera i realització de patrons i fotografies per a la seva reproducció (molt especialment dels elements ornamentals del medalló central i les lletres)
2. Cerca i compra del material idoni per a l'elaboració d'una reproducció el més aproximada possible a l'actual bandera de Sant Medir però sense els problemes que presenta l'original (que ja hem indicat més amunt).
3. Confecció de la peça.
4. Condicionament del pal de la bandera (cerca i implementació d'un pal de bandera telescòpic que faciliti l'emmagatzematge i transport de la bandera)

1

Tasques de mesura, anàlisi i calc dels components de la bandera i realització de patrons i fotografies per a la seva reproducció

La mesura i anàlisi dels components de la bandera per a la posterior reproducció es va dur a terme a l'aula didàctica del Museu de Sant Cugat.

Inicialment es van analitzar formalment, mesurar, documentar i comptabilitzar els diferents elements de la bandera tal i com podem observar en les fotografies següents:

Il·lustració 3. La Bandera de Sant Medir a l'aula didàctica del Museu de Sant Cugat

Il·lustració 5. Mesurament de la data de confecció de la bandera original

Il·lustració 6. Mesurament de la inscripció que encercla el medalló central de la bandera

Il·lustració 7. Mesurament dels elements ornamentals del medalló central

Il·lustració 8. Mesurament de la terminal del pal de la bandera

Il·lustració 9. Mesurament del serrell cosit al perímetre de la bandera

Il·lustració 10. Mesurament de la trabeta posterior de la bandera

Il·lustració 11. Mesurament del calibre del cordonet de la trabeta posterior de la bandera.

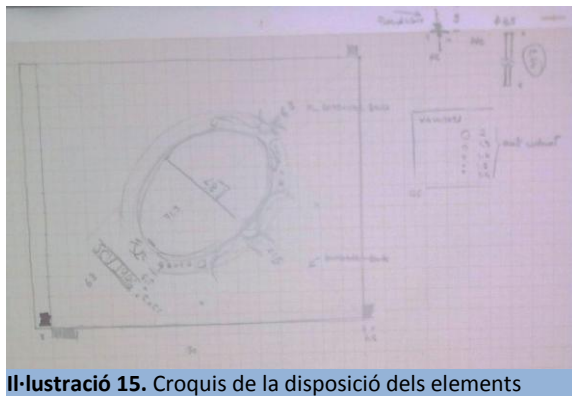
Després de l'amidament i l'anàlisi de les formes, el següent pas va ser calcar la disposició dels elements a la superfície de la bandera amb la finalitat de generar un croquis de mides i de composició per a la creació de plantilles i patrons.

Memòria descriptiva del procés d'elaboració d'una rèplica de la bandera de Sant Medir de la Penya Regalèssia de Sant Cugat.

Il·lustracions 12, 13 i 14. Feines de calc de la Bandera de Sant Medir

A través del croquis i el calc vam poder elaborar unes plantilles. El positiu d'aquestes plantilles ens serviria de patró per a marcar i retallar sobre els teixits les formes de la nova bandera i el negatiu faria de guia per a marcar el seu emplaçament en la composició final.

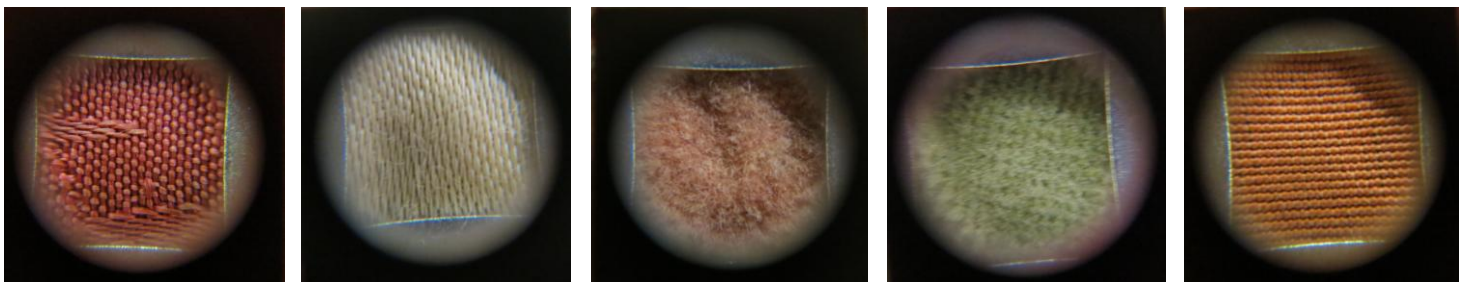

Il·lustració 15. Croquis de la disposició dels elements

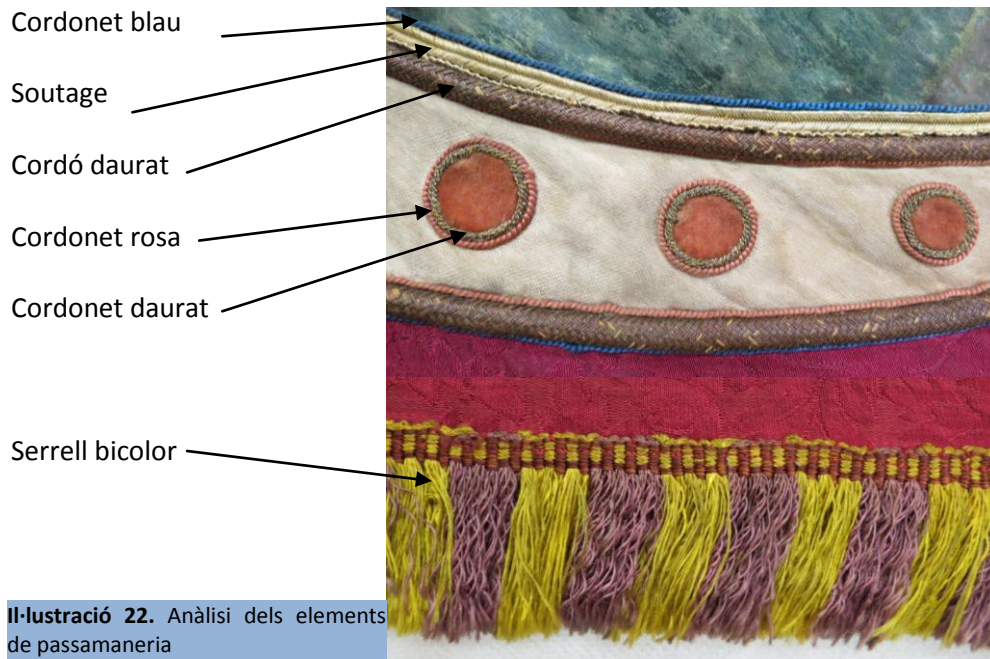
Il·lustració 16. Positiu de les plantilles de les lletres

L'anàlisi de les matèries primeres utilitzades va ser exhaustiva. L'èxit de la rèplica depenia en bona mesura de la tria dels materials i de l'estudi del seu comportament.

Il·lustracions 17, 18, 19, 20, 21. Anàlisi amb comptafils de l'estructura i la matèria primera dels teixits de la bandera original

Memòria descriptiva del procés d'elaboració d'una rèplica de la bandera de Sant Medir de la Penya Regalèssia de Sant Cugat.

Il·lustració 22. Anàlisi dels elements de passamaneria

2

Cerca i compra del material idoni per a l'elaboració d'una reproducció el més aproximada possible a l'actual bandera de Sant Medir però sense els problemes que presenta l'original.

A partir de les fotografies i les anàlisis efectuades al Museu de Sant Cugat, i tenint en compte la prospecció efectuada durant tres mesos, el grup Techné va adquirir els materials per a la reproducció de la bandera.

Cal apuntar que sempre es va procurar cercar proveïdors geogràficament propers per evitar problemes de servei però en alguns casos es va fer necessari encarregar la matèria primera lluny, com en el cas del damasc i de l'otomà.

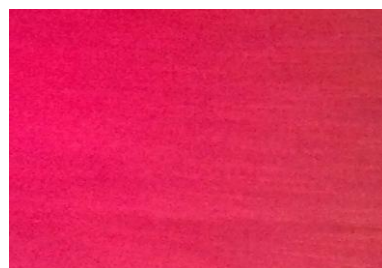
Il·lustració 23. Damasc original

Il·lustració 24. Damasc reproducció

Il·lustració 25. Otomà original

Il·lustració 26. Otomà reproducció

Una altra dificultat important va ser trobar velluts del mateix color que els de la bandera original per dos motius. En primer lloc la bandera original està desgastada i descolorida i, per tant, no sabem quin era el color original dels velluts. En segon lloc, les tendències de la moda actual no coincideixen en colorit amb el què ens marca la bandera.

La solució més adient ha estat cercar colors de la mateixa gama que els que “suposadament” serien els d’origen i vigilar que coordinin amb la resta d’elements de la bandera de forma harmònica.

Il·lustració 27. Vellut original

Il·lustració 28.
Vellut reproducció

Il·lustració 29. Vellut original

Il·lustració 30.
Vellut reproducció

Els components de passamaneria no van donar problemes de proveïment tret del serrell, que és d’un estil i té una estructura que ja fa temps que es va deixar de fabricar. Per això, després de cercar per les botigues més importants de passamaneria de Barcelona, ha estat necessari utilitzar els darrers metres d’un serrell que dormia al magatzem de la passamaneria Soler de la Plaça del Pi.

Tot i que era més material del que necessitàvem, vam comprar tot el serrell que quedava (material sobrant, les plantilles i el calc de la bandera han estat lliurats al Museu de Sant Cugat).

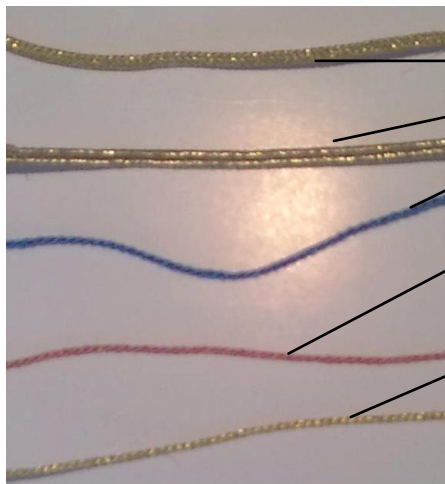
Considerem que aquesta característica de la nova bandera la fa, en certa manera, exclusiva i especial.

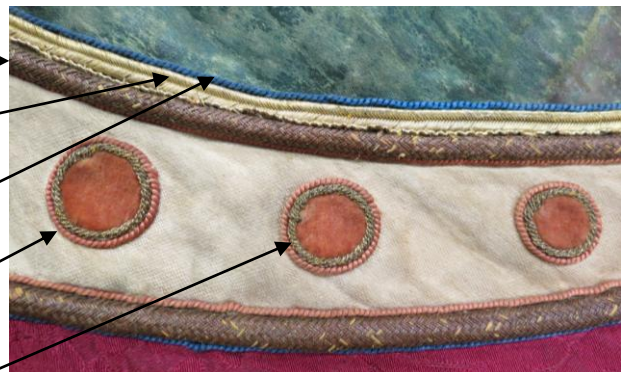
Il·lustració 31. Serrell original

Il·lustració 32. Serrell reproducció

Il·lustració 33. Passamaneria reproducció

Il·lustració 34. Passamaneria original

Altres materials imprescindibles per a la construcció de la reproducció eren els fils de cosir, de brodar, agulles de cosir i de brodar i entretela termoadhesiva per als teixits del brodat d'aplicació.

Il·lustració 35. Fils i agulles per brodar i cosir

Il·lustració 36. Entretela termoadhesiva

La solució a la reproducció de l'element més important de la bandera, el medalló central, va venir de la mà de Hewlett Packard.

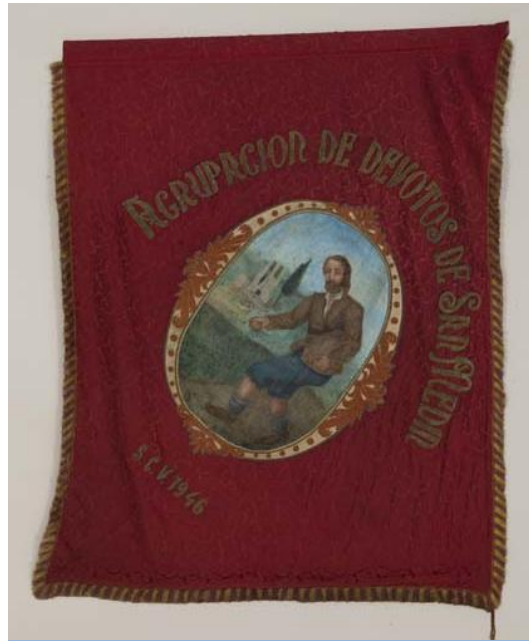
L'empresa va oferir al Museu de Sant Cugat reproduir la pintura de Sant Medir a partir d'una fotografia de la bandera original restaurada

Memòria descriptiva del procés d'elaboració d'una rèplica de la bandera de Sant Medir de la Penya Regalèssia de Sant Cugat.

proporcionada pel Centre de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya.

Il·lustració 37. Imatge proporcionada pel CRBMGC

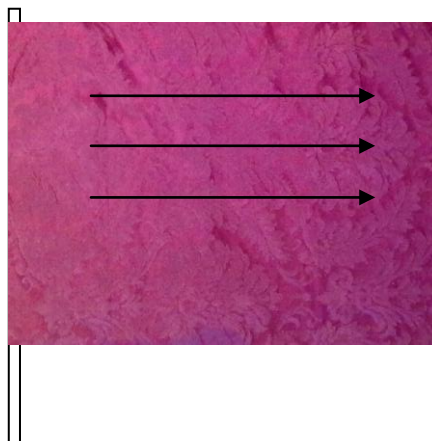
3

Confecció de la peça

El primer pas de la confecció de la bandera va ser tallar a la mida i preparar els teixits que serveixen de suport, és a dir, el damasc i l'otomà.

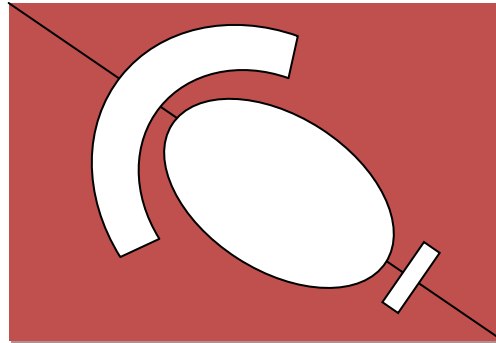
Per tallar els teixits vam tenir en compte el dibuix, ja que la disposició, els colors i el sentit de les formes, adquireixen un fort significat en el món de l'heràldica.

Atès que es tractava de la construcció d'una bandera, vam creure oportú fer cas de criteris heràldics.

Il·lustració 38. El peu del dibuix del teixit de la bandera descansa en el pal i el cap queda orientat cap a l'exterior de la bandera en senyal de societat de mentalitat oberta.

Posteriorment, amb l'ajut del negatiu de les plantilles de les lletres i del medalló i el croquis, vam marcar, amb sabonets, sobre el damasc, la ubicació dels elements que havíem d'aplicar.

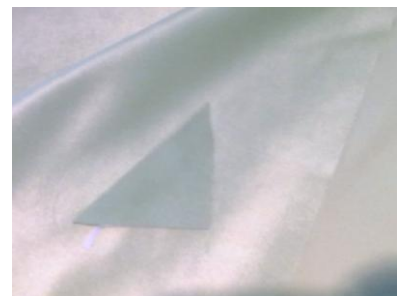

Un cop marcat l'emplaçament dels components de la bandera calia preparar-los afegint entretela termoadhesiva al seu revers amb la finalitat de garantir la seva estabilitat dimensional (especialment en el cas del medalló) i d'evitar que els velluts perdin pèl (en el cas de les lletres).

Seguidament, les lletres i els ornaments que s'han d'aplicar sobre la bandera es marquen amb els positius de les plantilles i es retallen. En el cas dels velluts calia tenir una especial cura perquè la direcció del pèl provoca canvis de color.

Il·lustració 39. Superposició de velluts en la mateixa direcció de pèl

Il·lustració 40. Superposició de velluts en la direcció contrària de pèl

Un cop retallats els ornaments i les lletres, s'hi broden les passamaneries i s'apliquen sobre la bandera i el medalló a mà.

Després del procés d'aplicació de lletres i ornaments es cus el damasc amb l'otomà a màquina i, finalment i també a màquina s'aplica el serrell al perímetre de la bandera i es cus la trabeta que allotjarà el pal.

4

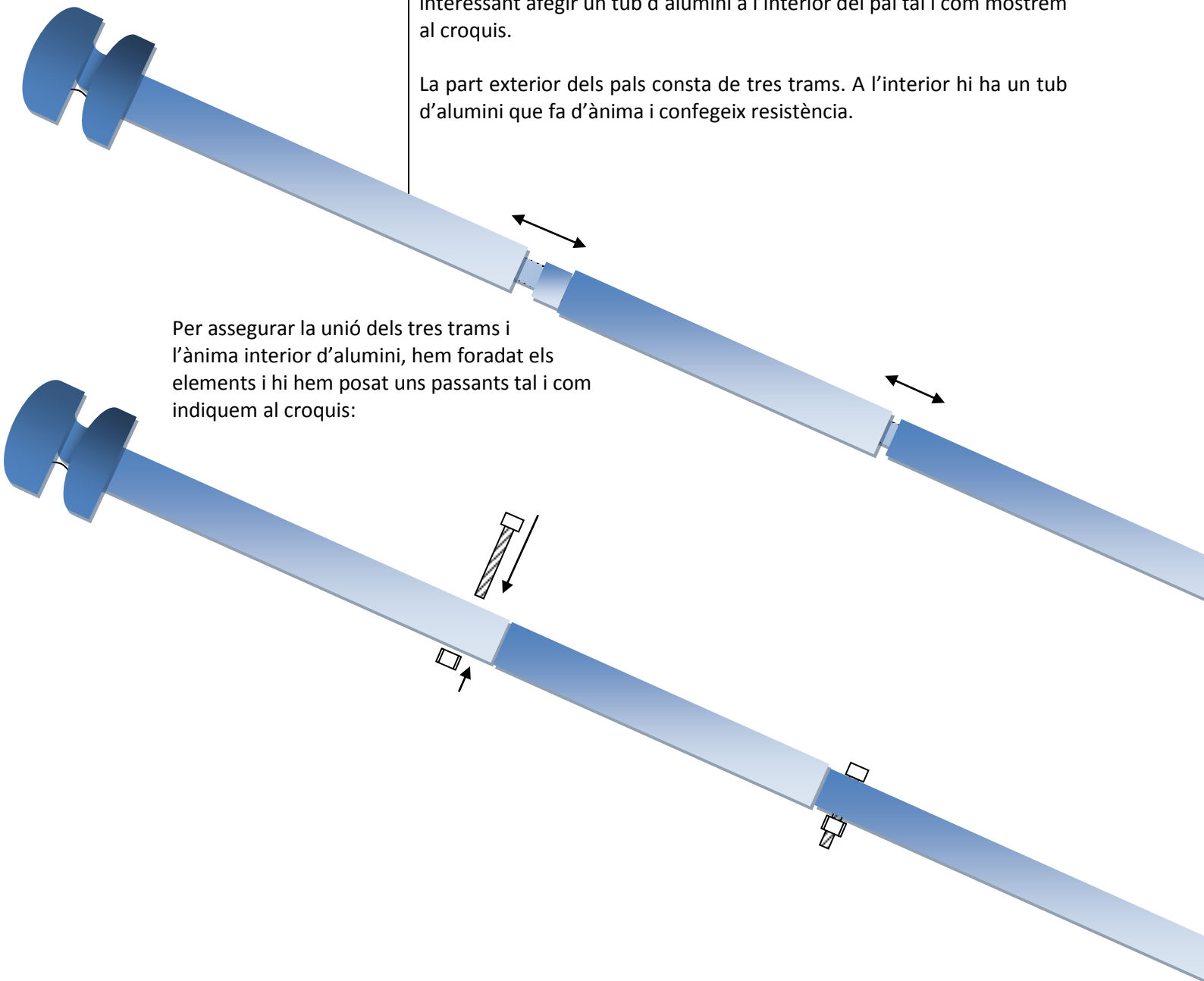
Condicionament del pal de la bandera (cerca i implementació d'un pal de bandera telescòpic que faciliti l'emmagatzematge i transport de la bandera)

Per al pal de la bandera vam creure oportú utilitzar elements metàl·lics que fossin telescòpics per a facilitar el seu transport i emmagatzematge.

Per a fer més resistent l'estructura de la bandera, vam considerar interessant afegir un tub d'alumini a l'interior del pal tal i com mostrem al croquis.

La part exterior dels pals consta de tres trams. A l'interior hi ha un tub d'alumini que fa d'ànima i confegeix resistència.

Per assegurar la unió dels tres trams i l'ànima interior d'alumini, hem foradat els elements i hi hem posat uns passants tal i com indiquem al croquis:

Lliurament de la rèplica de la Bandera de Sant Medir

El grup Techné va lliurar la rèplica de la Bandera de Sant Medir al Museu de Sant Cugat el dimecres 27 de febrer de 2013. Però el lliurament oficial de la rèplica de la bandera als seus destinataris, la Penya Regalèssia, es va dur a terme el divendres 1 de març.

Finalment, les dues versions d'una mateixa ensenya s'exposaven juntes i oficialment l'una prenia el relleu a l'altra en la seva funció processional.

Il·lustracions 41, 42 i 43. Diferents moments de l'acte de lliurament de la Bandera de Sant Medir a la Penya Regalèssia.

A l'acte hi van assistir representants de la Penya Regalèssia, del Museu de Sant Cugat, de l'Ajuntament de Sant Cugat, de Hewlett Packard i de Techné.